

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porte iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianias og for andre end forannævnte landes vedkommende i St. Olafs Trykkeri, Akersveien nr. 4. Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 ore pr. petiline.

Politisk oversigt.

Den norske straffelov foreslaaes af regjeringen ændret bl. a. til forebyggelse af, at arbeidere, der ikke vil nedlægge arbeidet under en strike, bliver forulempede og truede af de strikende uden at turde reise klage. Paatale af slikt ønskes at skulle reises af det offentlige. Der foreligger ogsaa et kgl. udkast til en ny dissenterlov, i hvilket man søger med frisindethed at imødekomme de ikke-statskirkelige kristnes berettigede ønsker. — Holmboe er valgt til formand i konstitutions-, Wexelsen i kirkekomiteen.

I det danske landsting har indenrigsministeren bragt forslag til oprettelse af en frihavn ved København. Udgifterne beregnes til 12 mill. kr., medregnet hvad en jernbane til havnen vil koste.

I den tyske er det ligesom i den østerrigske hær faktisk en pligt for officererne at duellere, naar korpsstyrelsen synes, at en bør gjøre det. Det er en handling, som straffes af loven; men vil vedkommende ikke duellere, maa han tage sin afsked. Keiser Wilhelm siges at ville gjøre ende paa uvæsenet. — Socialdemokraterne, der søger at bemægtige sig bjergarbejderne i landets vestlige kuldistrikter, har i denne henseende udspillet sin rolle. De rhinsk-westfalske arbeideres masse vil ikke mere have med dem at gjøre. — At keiseren har udstedt sine to, af aldeles personligt initiativ fremgaaede kabinetsskrivelser just nu, vil neppe blive uden indflydelse paa de umiddelbart forestaaende rigsdagsvalg og har overhovedet til formaal at give socialdemokraternes indflydelse blandt masserne et knæk ved at knytte disse til en arbeidervenlig regjering igjennem statssocialistiske foretagender.

Under debatten om ordeners ret til at nedsætte sig i Baden erklærede det liberale parti enstemmig, „at indførelse af ordenerne medfører fare, og at partiet haabede, at den storhertugelige regjering vil blive sine overleveringer tro.“

Hvorledes katolikernes stilling i Østerrige er bleven, faar man et indblik i ved en notis i Wiener Vaterland, som undtagelsesvis havde meddelt feltbiskop Gruschas udsigt til Wiens fyrst-erkebispes stol tidlig og fik paa hovedet derfor. Bladet skriver: „Vi har faaet meddelelsen fra aldeles tilforladelig kilde, nemlig fra redaktionen af et af vore jødeblade, der desværre —

formedelst den agtelse, de med god grund nyder (!) — erfarer alle hemmeligheder, navnlig de kirkelige, betydelig før andre folk, som kun er kristne.“

Det schweiziske forbundsraad agter at afholde en international kongres til arbeidernes vern den 5te mai i Bern, men opgiver det maaske af hensyn til keiser Wilhelms plan. — Gesandten i Berlin er af keiseren indbudt til taffel, uden tvil for at samtale med ham om staternes overtagelse af arbeidernes vern.

Hertugen af Orleans, Greven af Paris's ældste søn, der hører til de landsforviste franske prinser, blev for et halvt snes dage siden myndig. Han havde opholdt sig i Lausanne, men reiste ukjendt til Paris og ansøgte krigsministeren om lov til at blive soldat. Derefter arresteredes han og blev idømt 2 aars fængselsstraf.

Det britisk-østafrikanske selskab har taget under sin bestyrelse (!) de to smaaøer Manda og Pata, som ligger lige udenfor Witulandets kyst, af hvilken Tyskland har sat sig i besiddelse. — Udkastet til en ny lov for Irland fastsætter, at landkommissionen kan paabyde salg af et hvilket som helst jordegods, naar det er umuligt at tilveiebringe forlig mellem godseieren og forpagterne. Dette er et nyt skaktræk mod de irske forpagtere.

Mellem Portugal og England skal kolonistriden forhaabentlig afgjøres ved en international conference. I Portugal hersker endnu stor ophidselse, som let kan komme til at gaa ud over regenthuset.

I Serbien hersker der indenfor militæret misstemning mod den radikale regjering. — Serbien og Bulgarien har opgivet at komme overens om afsluttelse af en handelstraktat.

I Bulgarien er der itide opdaget en sammensvergelse mod fyrst Ferdinands regjering; flere arresterationer blev foretagne. Man beskylder russerne for at have sin finger med i spillet.

Som gjengjæld for, at sultanen sendte keiser Wilhelm de smukke heste, har denne nu sendt sultanen 24 trommer med tilhørende noder til yderligere befæstelse af venskabet.

Rusland vil anlægge sig en ny flaaestation tæt nord for Libau.

De forenede stater har aabnet Sioux-indianernes hidtidige landomraade for nybyggere.

Gudstjenesten i st. Olafs kirke i Kristiania.

Søndag den 16de februar: kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 5 andagt med katekese.

Fælleskommunion for Maria-foreningen.

Onsdag den 19de: kl. 8¹/₄ askevielse og prælatmesse. Kl. 6¹/₂ aften fasteandagt med prædiken.

Fredag den 21de: kl. 6¹/₂ aften korsveisandagt.

Fra og med askeonsdag begynder de 40 dages faste.

Ugekalender.

Søndag den 16de, quinquagesima (Epist: I Kor. 13, 1—13; evang.: Luk. 18, 31—43). — Mandag. Hyginus, pave og martyr, † 142. — Tirsdag. Raymund af Pennafort, sortebroder og ordensstifter, † 1275. — Onsdag. Askeonsdag (Læst: Joel 2, 12—19; evang.: Matth. 6, 16—21). — Torsdag. Cyril, biskop af Alexandria og kirkelærer, † 444. — Fredag. Ihukommelse af Vorherres tornekrone. — Lørdag. Petrus's bispestol i Antiokia. Søndag den 23de. 1ste søndag i fasten.

Quinquagesima.

Vorherre vandrede sammen med apostlerne under meddelelse om, hvad der ventede Ham; Han vilde gaa til enkelthederne, forat ei apostlene, naar de senere saa Ham fornedret, skulde tænke, at Han var en bedrager istedenfor den alvidende Guds alvidende søn. Vorherre sluttede derfor sin tale: „og salig er den, som ikke forarges paa mig!“ Men apostlerne havde endnu ikke modtaget den Helligaand; de begreb intet af, hvad Han sagde.

Ved saaledes paa forhaand at tale om sin fornedrelse samt hentyde til forargelsen, den vilde vække hos mange, viste Jesus sin guddommelige klogskab; thi det var kun altfor sandt, at medfarten, Vorherre underkastede sig, blev jøderne en forargelse og hedningerne en daarskab og endnu den dag idag er mange, mange en forargelse. Hvoraf kommer mon det?

Jo, at tale om en korsfæstet Gud er at kalde den uindskrænkede, uendelige, guddommelige majestæt ringeagtet, forfulgt, fornedret, nedværdiget, ja med vor latinske teksts udtryk: tilintetgjort. Og saasom Han blev alt det af frit valg, er det enstydigt med at tale om en Gud, der har elsket foragt og forfølgelser og smerter. Da endvidere Guds valg maa afgive usvigelig maalestok for tingenes værd, saa kommer det ud paa et at sige: Gud har elsket hine ting, og: der er bleven os andre paalagt ogsaa at sætte pris paa dem for os; thi det er kun billigt, at skabningen er af samme synsmaade som sin absolute herre og alvise Gud. Altsaa efterfølgelsen af Vorherre paa korsets kongelige vej — det er enhvers pligt.

Deraf faar man to vægtige sandheder: Forargelsen over Kristi lidelse er, betragtet i sig selv og i sit forhold til Gud, i høieste grad krænkende og, seet i sine virkninger og i forhold til mennesket, i høieste grad

tordærvelig. Nærværende afhandling læses vistnok af en kristen kreds, men — desværre! ogsaa blandt kristne gives der lidettroende; ogsaa dér findes mennesker med lyst til at gruble over trospunkter, medens deres grubleri ingen anden virkning har, end at den styrter dem i tvilsmaal; ja der gives i en menighed endog folk, som tilsyneladende er kristne, men i hjertet ingenting. Den, der alt vakler, trænger til at befæstes, og den, som ved Guds naade er fast, har nødig at taa fald forebygget ved yderligere at befæstes.

At opkaste sig i hvadsomhelst til dommer over Guds handlemaade, er en forbrydelse imod hans overherremyndighed. Naar Gud fremstiller os noget at tro, som forstanden stanser raadløs foran, da er det til os at erklære vor forstand utilstrækkelig, men ikke at negte Guds verker. Den eneste grund til at gjøre det sidste er jo, at vi ikke begriber dem; og Gud maa da kunne udrette ting, som vi indskrænkede er ude af stand til at fatte. Gjælder vor respektskyldighed overfor alt, hvad Gud siger eller gjør, da gjælder den særlig om det fremragende verk: menneskeslegtens løskjøbelse ved en korsfæstet Guds blod. Nei, den kristne, der formastelig opkaster sig til dommer over Gud, rammer den samme bebreidelse for meningsløs anmasselse, som traf Roms hedninger. De sad oppe paa byens borg og holdt raad om, hvorvidt en skulde antages som Gud eller ei; naar de saa fandt for godt, blev vedkommende det og fik guddommelige æresbevisninger, men hvis ikke, blev den tilbagestødt med ringeagt. „Medmindre guden behager mennesket,“ siger Tertullian ved den anledning, „er han ikke gud.“

Passer den ytring ikke ogsaa for vore dage? Sikkert, mange vil ikke vide af Kristus, som Han er, og anerkjende guddommen i Ham; de holder Ham for et menneske; nogle ser i Ham et dydsmønster, andre en fremragende socialist (hvem skulde tro det!), atter andre en kløgtig bedrager; men se Gud i den lidende og korsfæstede — nei! Han er dem en daarskab og forargelse. Og dog, hvem skulde man tro bedre end Gud selv, i hvad der angaar Gud? Naar Han vidner, at Han er født som barn og død paa et kors, da har vi at tilbede Ham i krybben og paa korset ei mindre end i himlens herlighed; og skal der være forskjel, bør vi tilbede Ham hellere som det lidende Gud-menneske end som den i sig evig salige Gud, fordi ofret ved forstandens underkastelse dér er større.

Krænker man Gud i hans magt ved at opkaste sig til selvbeskikket dommer, saa saarer man endnu dybere hans barmhjertighed ved at forarges over

Jesu lidelser. Forarges over Guds velgjerning imod os elendige syndere — hvilken skammelig! og tilmed over hans fornedrelse. St. Paulus vil udtrykke, hvilken Guds godheds fylde der indesluttet i dette verk, og fremhæver det da som et utvetydigt vidnesbyrd om hans kjærlighed: „Saaledes elskede Gud verden, at Han hengav sin søn den enbaarne;“ om hvert punkt i lidelsen, om de taalte bespottelser, om Jesu død — om alt lyder den Helligaands ord fra st. Paulus: saaledes har Gud elsket verden. Var nu folk praktiske, da greb de med glæde, hvad der kunde gjøre dem sagen troværdig; de vilde klynge sig fast til den trøsterige aabenbaring. Men istedenfor at sige: Se dér den guddommelige barmhjertigheds storverk! forhærder de sindet og siger: Umuligt, at Han skulde gjøre saa meget for mig! Det, som fremfor noget burde lænke mennesket til Gud og vække ham til et liv i gjengjældende kjærlighed, det lader han sig støde tilbage af. Tanken om den for syndere lidende Gud har virket talløse undere i verden: den har løst revet sjæle ud af det værste syndedynd, den har indgydt et uovervindeligt mod til at underkaste sig martyrdøden eller bodslivets vanskelighed, den har antændt baal af kjærlighed i tusende hjerter, som ingen modgang har evnet at dæmpe. Og denne samme tanke skulde i nogen foraarsage lige det modsatte, vække forargelse? Ah! „salig den, som ikke forarges paa mig,“ har Vorherre sagt. Hvor uværdig for Guds majestæt end en medfart som den, Jesus led, kan synes, saa er den dog langt fra nedværdigende; thi hvad der kan tjene til vor frelse, det bliver værdigt for guddomskjærligheden, og jo dybere den bøier sig ned, des herligere glimrer den.

Ved at tage forargelse af Herrens lidelse krænker man endelig Gud i hans visdom. Kristi guddoms fornegtere paastaar, at Gud ikke kan fornedre sig i den grad, som troen siger; men i virkeligheden kunde ingen maade bedre passe til hans forløserhverv. Kristus kom jo nemlig paa jorden for at give Gud opreisning i menneskets sted. Nuvel; at gjøre fyldest for en krænkelse medfører straf og ydmygelse for den, som maa give opreisningen.

Vi indser let, hvorfor endel mennesker finder mishag i, at Jesus Kristus har priset fattigdommens liv saligt, har indskjærpet selvfornegetelse, kamp og strengthed imod os selv. Men Han stiftede en religion for folk, der skulde bekjende sig brødefulde syndere; og hvad bør mere følge i overtrædelsernes spor end bod? og hvordan kan bod øves uden gennem strengthed mod os selv, syndere som vi er? Nei Gud har handlet viselig ved at paalægge os korsets vei; da det gjaldt

om at frelse verden fra fordærvelse. maatte verdens begjærlighed og sanselighed og hovmod bekriges.

„Ja,“ kunde man indvende; „fordi Kristus gav os andre hine forskrifter, hvis opfyldelse skulde være samtidig lægemiddel og straf, behøvede Han da ikke selv at fornedre sig til lidelse.“ Vorherre er uden tvil klogere end vi, og selv vi ved dog, at eksemplet virker usigelig mer end ordet alene. Det var vist neppe gaaet Ham synderlig bedre end alle andre prædikanter: hvor livets eksempel er skilt fra prædikenen, der tager kun de allerfærreste (nemlig de alvorligste og fornuftigste) sig talen synderlig til hjerte. Nu gik Frelseren selv foran og pegede veien, saa hvor Han sit fodspor lod, der sætter vi vor fod. Ja Vorherre vidste nok besked; hans forskrifter var langt fra tilløkkende for menneskenaturen og krævede overvindelse; men det bitre forsødedes ved, at vi kunde kaste blikket op paa Jesus og se, hvordan Han frivillig for os har gjennemgaaet alt det, Han kræver af os — og mere til.

Alligevel forargedes verden, og Gud støttede da korsets lægedom ved mirakler; disse miraklers overbevisningskraft vandt folkeslagene for troen; troen skabte en talrig kirke, og efterhaanden som den udbredte sig i tid og rum, fik den alderdommens vidnesbyrd for sig, der saa igjen styrkede religionen, dog uden at alle fattede eller fulgte den befalede korsets vei, men — kun faa er jo ogsaa udvalgte.

Hvem der lider under forargelsen over Herrens lidelse og skjendselsfulde død, er naturligvis mennesket. Her skal kun flygtig mindes om den af kirkefædrene almindelig antagne mening, at englenes fald skyldtes, at de ikke vilde tilbede Gud-mennesket, hvem Gud viste dem korsfæstet i tidernes fylde. Vi forbigaar ogsaa den kjendsgjerning, at jøderne havde ventet sig en mægtig, fornem messias, der skulde blive en vældig hersker, og da de saa Kristus i en stald, fattig, i samkvem med toldere og syndere, vendte de Ham ryggen; og dengang de saa Ham blodig, døende paa korset, blev Han dem en forargelse; denne avlede forhærdelse, og da Gud forkastede dem, hjemfaldt deres folk til fortabelse. Vi nævner blot lige hedningerne, om hvem allerede st. Hieronymus vidner, at den tanke: en korsfæstet almægtig Gud, var anstødsstenen for deres omvendelse. Derimod skal vi dvæle i tanken ved os kristne og gjøre os det rigtig begribeligt, at da Kristi kors er det banner, om hvilket det med udelukkende ret heder: In cruce salus — kun i korset findes frelse, saa maa enhver, der agter at vinde seierslønnen, ogsaa holde høit i ære korset, korstegnet og hvad det er billede paa: vor frelsers lidelse og død, aldrig fornegte det og aldrig skamme sig ved det.

Den apostoliske lære efter bibelen.

af pastor Jacquemet.

(Fortsat.)

X. Renselsesstedet eller skjærsilden.

At vi allesammen skal dø, er en uomtvistelig sandhed, og en anden ikke mindre sikker er den, at ethvert menneske efter døden faar løn eller straf, alt efter sine gjerninger. Man har altid troet, og den hl. skrift bekræfter, at den uomvendte, ubodfærdige synder, som lever og dør, om end kun med en eneste svær synd paa sin samvittighed, gaar til helvede, til et sted, som skriften kalder „den evige ild (Matth. 25, 41)“, hvor de fordømte „pines svarlig (Luk. 16, 24)“, „hvor deres orm ikke skal dø, og deres ild ikke skal slukkes (Es. 66, 24).“

De sjæle derimod, som ikke har plettet daabens klædebon, f. eks. de døbte børn, som dør, før de har erholdt sin forstands brug, eller de, som har angret og bekjendt sine synder og gjort bod for dem, skal komme til himlen; det er det sted, om hvilket apostelen siger: „Intet øie har seet, intet øre har hørt, og der er ikke opkommet i noget menneskes hjerte, hvad Gud har beredt dem, som elsker Ham (I Kor. 2, 9).“ „De skal se Gud, som Han er (I Joh. 3, 2).“ Gud selv vil være de udvalgte belønning.

Men hvem skal agtes at være ren nok for at kunne besidde Gud og omgaaes med englene? Den hl. Johannes advarer os: „Intet urent skal komme ind i himlen (Aab. 21, 27).“

Man antager, at der omtrent dør 80 tusende mennesker daglig, og iblandt de mennesker, som dør efter at have tilbragt mange aar i den syndige verden, hvormange kan sige: Ja, jeg er uplettet, saa ren som en engel? Skal da Gud aabne himlen for alle dem, som dør besmittede med alle mulige syndepletter, naar det bare ikke er en grov dødssynd? Nei; thi skriften siger: „Intet urent skal komme ind i himlen.“ Skal da Gud nedstyrte alle dem i helvede, hos hvem Han ved dødsstunden finder selv kun den mindste plet? Ak, hvormange kunde da haabe at blive salige? Skulde ikke det være nok til at bringe en fornuftig, af god vilje besjælet kristen til at fortvile, om han maatte frygte for, efter at have tjent Gud et helt liv, dog at blive fordømt, hvis Gud fandt den ringeste plet hos ham? Gud vil med rette, at vi skal kalde Ham fader, og Han er uden tvil uendelig barmhjertigere end den ønneste fader. Men hvilken fader kunde samtykke i at se sit barn lide i helvedes luer for den mindste ufuldkommenhed, den mindste synd? Og dog maatte det være saa, om der intet renselsessted fandtes. „Intet urent skal komme ind i himlen (Aab. 21, 27).“ Men Jesu Kristi kirke har altid lært, at der findes et renselsessted eller en skjærsild, nemlig et sted, hvorhen de kommer, der er døde med mindre synder paa samvittigheden, eller som her i livet ikke fuldkommen har fyldgjort Guds retfærdighed for allerede tilgivne synder. Disse sjæle forbliver da i renselsesstedet, indtil de, efter at have fyldgjort Guds retfærdighed, kommer til himlen.

Læren om skjærsilden findes paa flere steder i den hl. skrift. Slaar vi f. eks. op i det gamle testamente, læser vi: „Den ædle Judas, den makkabæer, formandede hoben at tage sig iagt, at de maatte være syndeløse, efterdi de havde seet for sine øine, hvad skeet var for deres synd, som var faldne. Og han bragte ved sammenskud en sum tilveie af henved 2,000 drakmer sølv og sendte dem til Jerusalem til at frembære et syndoffer, og han gjorde saare vel og fromt deri, at han tænkte paa opstandelsen. Thi uden at han havde havt haab til, at de, som var faldne, skulde opstaa, havde det været overflødigt og forgjæves at bede for de døde. Og han betænkte vel, at en stor naade er forbeholdt dem, der er hensovede i fromhed. Det er derfor en hellig og heldbringende tanke at bede for de afdøde, forat de maa forløses fra sine synder (II Mak. 12, 42 ff.).“ De, som er i himlen, behøver ikke menneskenes forbøn; de som er i helvede, bliver ikke hjulpede derved, de kan alligevel ikke komme ud fra den evige ild; der maa saaledes endnu gives et sted for de døde, hvor menneskenes forbøn kan være nyttig for dem, og det er renselsesstedet eller skjærsilden.

Kristus har bekræftet denne tro; thi om synden mod den Helligaand siger Han, „at den hverken finder forladelse i denne eller hin verden (Matth. 12, 32).“ Der findes da andre synder, som forlades efter dette liv; men det kan ikke være i helvede, og i himlen trænger man ingen syndsforladelse. Følgelig maa fyldestgjørelsen ske i et mellemsted.

Apostelen Paulus siger: „I Jesu navn skal alle knæ bøie sig, deres, som er i himlen, paa jorden og under jorden (Filip. 2, 10).“ I himlen er det de lykkelige, paa jorden menneskene; men under jorden, hvem bøier der sit knæ i tilbedelse? kan det være Guds fiender i helvede? Nei; det er da indlysende, at det maa være sjælene i renselsesstedet. Den hl. apostel viser endnu tydelig det samme i følgende ord: „Ilden skal prøve, hvordan enhvers gjerning er. Dersom nogens gjerning bestaar, skal han have løn; dersom nogens gjerning bliver opbrændt, da skal han lide skade, men han selv skal blive frelst, dog ligesom gennem ild (I Kor. 3, 15).“ Man ved, at ingen bliver frelst gennem helvedes ild, den ild, hvorom der her er tale, kan da kun være skjærsilden.

Vorherre siger ogsaa: „Du skal kastes i fængsel. Sandelig siger jeg dig: du skal ikke komme ud derfra, førend du betaler den sidste hvid (Matth. 5, 25—26).“ Med dette fængsel kan ikke menes andet end renselsesstedet, fordi man aldrig kan betale den sidste hvid i helvede, nemlig fyldestgjøre og slippe ud fra den evige ild.

Desuden ved vi, at Gud er retfærdig; derfor læser vi, at „menneskets søn (vor frelser) skal betale enhver efter hans gjerning (Matth. 12, 36).“ Hvad skulde man sige om en dommer, som vilde idømme alle forbrydere samme slags straf, enten de var mere eller mindre skyldige? Enhver maatte sige: han er ikke retfærdig. Dersom nu Gud fordømte alle, som har nogen synd paa sin samvittighed, enten stor eller mindre, straffede f. eks. et barn, der har været lidt ulydigt, ligesaa haardt

som en manddraber, hvis sjæl er besudlet med alskens forbrydelser, og som aldrig har angret dem, skulde man nødes til at sige: Gud er ikke retfærdig; men skriften saavel som fornuften vidner, at Gud er uendelig retfærdig. Man vilde maaske indvende: alle de, der nedstyrttes i helvede, behøver jo ikke at blive straffede lige haardt. Dertil svarer vi: Sandt nok, der er naturligvis grader i helvedes straf; men den værste af alle straffene dernede er fælles for alle — nemlig at man er evig skilt fra Gud og overgivet til en evig fortvilelse. I forhold til denne kval bliver alt det øvrige smaa ting. Det er da ingen tvil underkastet, at Gud straffer alle dem med helvedes evige ild, som dør med nogen svær synd eller dødssynd paa samvittigheden; de andre mindre skyldige lider en kortere eller længere tid i skjærsilden, førend de kommer ind til himlens glæde.

Vi kan ved vore bønner hjælpe sjælene i rensesstedet, det lærer os den hl. skrift og traditionen. Man vil have lagt merke til de ord, som vi anførte ovenfor: „Det er en from og nyttig tanke at bede for de afdøde, forat de maa forløses fra sine synder (II Mak. 12, 42—46).“

I den gamle lov pleiede man da at bede for de afdøde, og Vorherre har bifaldt denne skik; thi ligefra de apostoliske tider indtil den dag idag har man pleiet at bede for de afdødes sjæle, hvilket man lettelig kan overbevise sig om ved at læse kirkefædrenes skrifter samt de bønner, som findes i de gamle liturgier. Ogsaa gamle mindesmerker bekræfter denne sandhed. Det være nok at nævne den hl. Augustin. Vi læser i hans verker følgende bøn for Monika, hans moder: „Jeg bønfalder Dig, o mit hjertes Gud! for hvad min moder maatte have syndet imod Dig . . . og indgiv, o Herre, at saa mange, som læser disse ord, maa ihukomme ved dit hl. alter Monika, din tjenerinde (Confes. I. IX, c. 13).“

Hvor haardt har ikke de saakaldte reformatorer saaret det menneskelige hjerte, naar de med sin lære ligesom har sagt til en ven, der græder over sin vens død, til forældreløse, som staar utrøstelige omkring sin faders eller moders baare: Ven, bed ikke for din ven! Børn, opsend ingen bøn, intet suk til himlen for eders fader eller moder! Thi de er muligens i helvede, og da er ingen redning for dem; der findes intet mellemsted! muligens er de i himlen, og da er de lyksalige og bekymrer sig ikke om eder, de har ei heller den magt at kunne bede for eder.

Hvor langt skjønnere og mere trøstefuld er ikke den katholske kirkes lære, som siger: Ven, bed for din ven, og til gjengjæld skal du i ham have en mægtig beskytter i himlen. Børn, bed for eders fader, eders moder, og fra himlen skal de vaage over eder, hjælpe eder med sine forbønner hos Gud, indtil I engang samles med dem i de lyksaliges boliger.

Politikerne contra Kristus.

De forenede staters senat havde, nu for et aar siden, nedsat en komité til behandling af et lovforslag, den dygtige senator Blair havde indgivet, og som tilsigtede

en forbedring af undervisningsvæsenet. 2den art. lød saaledes:

Enhver stat i unionen skal oprette og vedligeholde offentlige, frie skoler for alle børn mellem seks og seksten aars alderen, hvor de skal undervises i de almindelige skolefag, dyd, moral og den kristelige religions grundsætninger.

En adventist fremstillede sig i komiteen og protesterede imod at vedtage denne artikel, da han frygtede, at catholicismens magt i De forenede stater nu er saa stor, at katolikkerne vilde faa en væsentlig indflydelse paa afgjørelsen af, hvad der bør forstaaes ved „den kristelige religions grundsætninger“.

Maaden at undgaa dette skjær blev given af forslagsstilleren ved følgende ord:

Kommer man til spørgsmaalet, om de læresætninger, som læres i hvilkensomhelst særegen skole, er den kristelige religions grundsætninger, og der opstaar strid herom, saa maa det henføres til landets domstole, og de maa naturligvis afgjøre det. Et andet spørgsmaal kunde ogsaa opstaa, og det er, om disse grundsætninger i den kristelige religion kan kaldes sekteriske eller nogen særskilt sekts lærdomme. Domstolene maatte ogsaa afgjøre dette spørgsmaal. Der maatte nødvendigvis være en autoritet til at afgjøre saadanne sager.

Autoriteten — d. v. s. en myndighed, som kan sige: saadan forholder sagen sig -- begriber man altsaa nødvendigheden af. Men da man ikke indenfor protestantismen med dens hundreder og atter hundreder af sekter kan slutte sig sammen om en fælles kirkelig autoritet, saaledes som katolikkerne kan og gjør, saa overdrager de „bibeltro“ udendvidere den myndighed, Kristus gav sin kirkes øvrighed, til statens øvrighed, og imedens de forsmaar hin autoritets ufeilbare afgjørelse, om hvilken bibelen siger, at den er sandhedens pille og grundvold, saa griber de isteden til en autoritet, der ikke har nogen som helst forjættelse paa troens omraade eller mindste ret til at træffe afgjørelser om dette. Kun i den katholske kirke er fasthed, enhed og enighed.

Et vidnesbyrd af ikke-katholiker

faar vor ældgamle katholske udgave af bibelen, *vulgata*, i „Sandhedens tid.“ for 15de juni f. a., hvor dens rigtighed i at gjengive urtekstens mening fremhæves i modsætning til de protestantiske bibeludgaver.

I vor danske bibeloversættelse staar, at vagtlerne blev strøet over leiren „ved to alen høit paa jorden“. Den nye engelske, reviderede udgave oversætter det mere uforstaaeligt saaledes: „omtrent to fod over jordens overflade“. *Vulgata* gjengiver det: „Og de fløi i lufton, omtrent to fod over jorden.“ Dette er vistnok en noget fri oversættelse, men udtrykker nøiagtig meningen i grundsproget. Vagtlerne kunde ikke flyve op i luften, men flagede omtrent saa høit som en mands bryst, og det var derfor meget let at fange og dræbe dem. I dette tilfælde blev vagtlerne førte hid ved et mirakel, og deres antal var vistnok ogsaa underfuldt; men naar bibelens beretning oversættes ret, kan man aldrig faa en saadan urimelighed ud af den, som at levende eller døde fugle laa stablede op to fod høit paa jorden over en strækning af to dages reise.

Stedet, her omtales, er IV Mos. 11, 31. Hvis ikke hensyn til nulevende holdt os tilbage, skulde vi anføre et vidnesbyrd, ligeledes til fordel for *vulgata*, men som angaar et langt vigtigere sted, nemlig I Tim. 3, 15—16 — et vidnesbyrd imod den norske bibeloversættelse, den nye saavel som den ældre.

Mennesket uden religion.

Nogle officielle statistiske beretninger fra Frankrige er af høj interesse. I 1882 indførtes lov om religionens udelukkelse af skolerne; det er vendepunktet. I 1875—77 skede aarlig 47 selvmord af børn under 16 aar, i 1885—87 derimod 66,66. Af selvmordere paa 16—21 aar var der i 1875—77 aarlig 188,66, men i 1885—87 ikke mindre end 339,33. I de 3 førstnævnte aar var samtlige selvmords antal 17198, i de 3 sidstnævnte aar derimod 24291.

Undgaa i samtaler

4 fejl:

1) Overflødig snak. Jesus Kristus gjør os opmærksom paa, at vi skal aflægge regnskab for hvert overflødig ord, vi har talt — d. v. s. ethvert, som ikke paa nogen maade tjener Gud til ære, og os eller andre til gavn.

2) Forfængelig at tale om sig selv og sine ting og lovprise denne verdens goder. Intet strider mere mod evangeliets grundsætninger.

3) Ufordelagtig omtale af andre. Denne gjør tjeneste som salt for samtaler; men den er til fordærv for dens sjæl, der taler ilde om andre, og for dens, som lytter dertil med behag, og tillige for dens, der ikke forhindrer slig tale, skjønt det staar i hans magt.

4) Enhver for fri tale, nemlig ethvert ord, der krænker blufærdigheden, og det ikke blot saadanne, som nævner tingene rent ud af posen, men ogsaa de tilhyllede, slibrige, tvetydige ord, der er de sørgelige kilder til tusend slette tanker og fordømmelsesværdige begjær og handlinger.

Undgaa endelig ogsaa al spøg, der udarter til at saare den gode opdragelse, kjærligheden til vore medmennesker og fromheden.

(Combatt. spirit).

Anmeldelse af katholske bøger.

Af den tidligere anmeldte række smaaskrifter „Til forsvar for sandheden“ af P. P. er nr. 2 udkommet. Dets titel „Hierarkiet“ siger dets indhold.

Brochuren er ligesom sin forgjænger „Kristi kirke“ fremkommet ved et angrebskrift af en luthersk prest i Kjøbenhavn, der har gjort det til sin specialopgave at løbe den 1800-aarige klippe omkuld, paa hvilken Kristus ifølge Matth. 16, 18 har bygget den katholske kirke. I en anmeldelse i „Aftn.“ af vedkommende angrebskrift heder det: „De, der engang er opfostrede blandt katolikere og aldrig har smagt noget bedre, kan vel endda nogenlunde komme ud af det. Men de, der har erfaret, hvad det vil sige selv at øse af de guddommelige kilder, kan umulig i længden finde sig i et saa uendeligt tab“ [nemlig som at ombytte den protestantiske, frie „øsen“ med den katholske modtagen]. Erfaringen godtgjør det modsatte: millioner af ikke-katholske kristne har ladet sig optage i den gamle kirkes moderskjød — og deriblandt utallige ved

aand og hjerte fremragende mænd og kvinder — uden nogensinde senere at være vendt tilbage til den frie øsen. Hvem ved, selv E. F. B. H. vilde maaske dér finde just den rette hvileplads for et hoved, der unegtelig kan synes at trænge til hvile, siden det finder skrifter at være „saglige indlæg af stor klarhed og kraft“, der er forfattede af en hr. confusionarius, hvem selv løftet om 1000 kroner ikke formaar til at underkaste de „saglige indlæg“ en upartisk og kompetent domstol trods deres formentlige „store klarhed og kraft“. I et lidet tillæg (pg. 41—51) kaster P. P. et velgjørende lys over forskellige punkter i pastor Schepelerns „saglighed“, „klarhed“ og „kraft“.

„Kristi kirke“ og „Hierarkiet“ er skrevne af en logiker med klart blik og med redelighed i bevisførelsen — det er fortrinnet, de har overfor de tilsvarende angrebskrifter, ikke at tale om de fortrin, der ligger i sagens eget væsen.

Rekruten

af

Hendrik Conscience.

(Fortsat.)

Et skjærende skrig trængte sig frem af jomfruens mund, medens hun skjælvende sank paa knæ med opløftede hænder og opsendte en stille, men inderlig takkebøn til Gud. Soldaten saa hende, om end utydelig og i dunkle omrids, og knælede ogsaa ned ved siden af den bedende pige. Hun, der var fordybet i sin takkebøn, bemærkede ham ikke og knælede en stund ubevægelig. Da hun endelig selv var beroliget ved bønnen, vendte hun hovedet til siden og raabte:

„O himmel, du har seet, hvad jeg gjorde?“

„Ja, jeg har seet det!“ hulkede Jan.

„Ak, vor kjære frue!“ sukkede Trien under en taareflom, som nu først vældede ud af hendes øine; „det har du gjort, hellige Guds-moder! Men jeg skal heller aldrig glemme det, og aarlig skal jeg barfodet vandre til Scherpenheuvel.“

Efter dette inderlige udraab syntes hendes kraft at forlade hende. Hun slog armen om soldatens skulder og græd, idet hun heldede sit hoved mod hans bryst, Ynglingen var ligesaa dybt rørt. Han havde heller ikke ord til at udtrykke de følelser, som hans hjerte strømmede over af. En hel fremtid af taknemmelighed, kjærlighed og lykke havde aabnet sig for hans blikke og henrykkede ham med et saligt livs trylleglans.

Endelig reiste Trien sig op, og under jubel bandt hun lysskjermen for øinene paa sin ven. Hun tog ranselen paa ryggen og ynglingen ved haanden, og begge fortsatte nu med lette skridt reisen, medens jomfruen sagde:

„O, Jan, jeg ved ikke, hvorledes jeg er tilmode. Jeg skulde gjerne danse og springe af glæde. Nu kunde jeg endnu gaa tyve timer uden at blive træt.“

„Slig er det med mig ogsaa, Trien,“ svarede soldaten. „Jeg synes, jeg har vinger. Aa, hvis bare mit venstre øie var friskt . . . hvilken lykke! Naar jeg tænker derpaa, bliver jeg saa beklemmt om hjertet.“

„Blive frisk? Javist bliver du frisk! Det vil nok vor kjære frue i himlen sørge for. Ser du ikke, at Gud har sin haand med i spillet? Min drøm inat!“

„Kjære Trien, kjære Trien!“ raabte ynglingen, der skjælvende trykkede hendes haand. „Ak, hvis det bare var sandt, hvor skjønt vilde da ikke vort liv være i verden! Vi skulde gjøre, hvad du saa venlig har lovet mig, vi skulde gifte os. Jeg skulde arbeide som en slave, men med mod og held. Du, min kjære kone, skulde ikke behøve at gjøre noget andet end at pleie dig selv.“

„Jasaa, ikke det, Jan?“ faldt Trien smilende ind. „Mener du, at jeg kunde vænne mig til lediggang? Det skulde jeg nok vise dig.“

„Det er det samme,“ svarede ynglingen; „du behøvede kun at gjøre, hvad du havde lyst til, og intet andet. Hvor skulde ikke vore forældre, Trien, glæde sig over vor kjærlighed og omhu. Jeg vilde nedrive skillevæggen mellem hytterne og lave ett hus af det hele, saa vi kunde bo sammen alle. Det vilde blive et himmerige af kjærlighed og glæde!“

„Nei, saa pent du taler,“ sukkede hun rørt. „Skillevæggen maa bort, saasnt vi kommer hjem. Da skal bedstefar og vore mødre og Pauwken og du og jeg og kvæget altid være sammen. Hvilket liv, hvilket liv!“

Trien klappede af glæde i hænderne ligesom et barn.

„Og saa“, fortsatte Jan, „har vi for lidet land til forpagtning til altid at kunne arbeide og komme frem. Jeg vil anlægge en handel med granæbler, senere med træ og risknipper. Man maa sørge lidt for fremtiden.“

Han taug; thi pigen bedækkede øinene med sine hænder, og han hørte hende hulke og græde.

„Hvorfor bedrøver mine ord dig?“ spurgte soldaten.

„For Guds skyld, ti dog stille med alle disse smukke ting. Mit hjerte er nær ved at briste af bare glæde. Jan, jeg er saa lykkelig, saa jeg næsten bliver forrykt, hvis du fortsætter at skildre, hvilket paradis der venter os paa jorden!“

„Og jeg, Trien! Jeg kan ikke tie; mit hjerte strømmer over. Lad mig nu fortsætte, og sig du ogsaa noget. Saa kommer vi fulde af glæde og uden at vide hvorledes, til Moll, hvor vi slaar os til ro.“

Soldaten begyndte paany at udvikle sine planer og fremtryllede for den bevægede jomfru en salig fremtid, hvori begge gjennemgik hele sit lykkelige liv og allerede paa forhaand nød dets glæder.

Endelig naaede de stedet. Trien gav Jan ranselen, og begge traadte nu haand i haand ind i landsbyen.

VII.

Sent om eftermiddagen vandrede Trien med sin ven over heden paa hin side af Casterlee, hvor de havde gaaet over Nethe. Begge var tause og bedrøvede; men ingen havde ladet sig merke med sin nedtrykte sindsstemning. Tvertimod, de faa ord, de endnu vekslede, var et forsøg paa at opmuntre hinanden. Men dog havde en bitter skuffelse fyldt deres hjerte med vemod. Underveis havde Trien allerede fem eller seks gange vasket Jans øine. For hver bæk, de kom til,

forsøgte Trien, om vandet ikke besad den samme undergjørende kraft, som den første havde havt. Dog, hendes kjærlighedsfulde omhu blev baade for hende selv og for den ulykkelige yngling en kilde til fortvivelse og lidelser.

Hvad enten soldaten havde bedraget sig selv, da han sagde, at han saa sin ledsagerinde, eller det friske vand og gnidningen med tørklædet havde forøget betændelsen, fra nu af saa han intet mere, hvormeget han end bestræbte sig for at opdage skygebilledet af sin veninde. Han kunde nu ikke engang taale lyset og lukkede øinene under heftige smerter, hvergang Trien tog lysskjermen fra hans øine.

Det blev dem nu mer og mere klart, at Jans blindhed var fuldstændig ulægelig. Vel blev der endnu en smule haab tilbage i deres hjerte; men denne formaaede kun fra tid til anden at sende en flygtig straale ind i den stille fortvivelse og gjorde blot smerten heftigere paa grund af den deraf flydende sindsbevægelse.

Der var ogsaa en anden omstændighed, som satte dem i en traurig sindsstemning. Siden den tidlige morgenstund havde de allerede vandret otte timer og var yderst trætte; navnlig følte soldaten, der ofte traadte feil paa veien, sig udmattet og kraftløs. Næsten følelsesløs og uden bevidsthed gik han der bag sin veninde, vaklende og foroverbøiet, med slappe lemmer ligesom et væsen uden sjæl. Han var saarbenet, og hvis han ikke ganske havde tabt bevidstheden, saa vilde han have følt, at der faldt varme draaber i hans høire sko; thi blodet randt ud af hælen paa ham.

Trien var ikke mindre udmattet. Dog fortsatte hun marschen uden at sige noget, selv uden at se sig tilbage efter soldaten. Den stakkars pige vovede ikke at tale. Hun havde ingen trøst mere i sit hjerte; hendes salige haab var forsvundet; hun havde nu ingen udsigt til lykke mere. En uudsigelig glæde havde næsten gjort hende afsindig, da hun afmaled sig fremtiden med de lyseste farver; men derfor virkede smerten nu saa meget sterkere. Hun følte sig ligesom en slavinde, knuget under modløshedens trykkende aag. Hvad kunde hun da sige for at trøste sin ven i sin fortvivelse? Skulde hun tale om hans øine og skjule sin egen følelse? Det kunde hun ikke. Det vilde have sønderrevet hendes hjerte lig en bitter spot.

Derfor gik hun stum og med sagte skridt videre, fordybet i traurige betragtninger uden at merke sin egen tilstand.

(Fortsættes.)

Indenlandske efterretninger.

Isøndags feirede 14 voksne sin første hl. kommunion i st. Olafs kirke her, og efter høimessen meddelte hs. høiærværdighed præfekten dem firmelsens sakrament. De 2 var først samme morgen blevne optagne i den katholske kirkes skjød. De øvrige var nok katholsk døbte, men havde endnu ingen andre sakramenter modtaget. I ugens løb havde de med rørende iver og med ikke ringe pekuniære ofre, som opholdet i byen kostede dem, forberedt sig paa den vigtige dag.

85 forlis af seilskibe, hvoriblandt 10 norske, 1

dansk og en svensk, og 20 forlis af dampskibe, hvoriblandt 2 norske, er anmeldte i december 1889.

De katholske kirker i verden staar aabne hele dagen og besøges til de forskjelligste tider af troende, som der forretter en kort andagt. Mer og mere føler protestanterne savnet af noget lignende. Der er derfor begyndt med korte aften- og middagsandagter i et par kirker her. Men de kommer dog altid til at savne det, der gjør vore gudshuse saa tiltrækkende: den bestandige nærværelse af Kristus i alterets hellige sakrament.

Kvindernes udsigter bedrer sig. I 5 af de 10 tilsynsudvalg for folkeskolerne i Kristiania blev indvalgt 1 kvinde og 2 mænd; uranienborgerne var endog saa galante at vælge 2 kvinder og 1 mand.

Axel Paulsen er i et 10 eng. miles skøitekapløb i Wisconsin besejret af Mr. Cornick fra New-Brunswick.

Med mand og mus er „Voluma“ af Laurvig gaaet tilgrunde underveis til Newcastle.

Atter har en pige forsøgt at opbrænde sit nyfødte barn under en gryde; det forkullede lig blev anklager mod moderen. Det foregik denne gang i Stjernerø.

Striken af Kristiania seildugsfabriks ca. 400 kvindelige arbejdere vedvarer.

Udenlandske efterretninger.

Til Lourdes kom i 1889 130 organiserede valfartstog med 111,860 pilgrimme. Dertil kommer alle de mange, som paa egen haand besøger Lourdes. Kommunionernes tal var over 202,800.

Kardinal Josef Pecci, den lærde paves lærde broder, døde den 8de ds. i Rom af influenzaens eftervirkninger. Han var født i 1807 og var jesuit i 23 aar, indtil nemlig jesuiterne blev fordrevne i 1848.

Jean Juvenal Ancina, født i Jossano og biskop af Saluzzo, blev isøndags i St. Peters-kirken erklæret for salig, efterat de sædvanlige nøiagtige undersøgelser om den paagjældendes lære, levnet og virksomhed var tilendebragte.

I Neuenwegs **protestantiske kirke** (Baden) holdt en pastor en prædiken, der gik menigheden i den grad paa klingen, at borgermesteren reiste sig og paabød prædikanten tavshed. Da han endda fortsatte, tilraabte borgermesteren ham et nyt „Stille!“ og da heller ikke det hjalp, gik hele menigheden med borgermesteren i spidsen og fulgt af skolebørnene ud af kirken. Næste søndag (advent) kom ingen i kirke, saa gudstjeneste blev ikke afholdt. For sine tilraab vilde borgermesteren dog neppe undgaa straf.

Grækenland har 2 mill. indbyggere. I 1889 er der øvet 400 mord og drab — lige saa mange som gennemsnitlig i det katholske Frankrige med sine 38 mill. indb. Dertil kommer omtrent ligesaa mange mordforsøg og 135 selvmord.

Mellem **socialister** og politi er det kommet til blodigt sammenstød ved et socialistmøde i den sachsiske by Staszfurt.

Dampskib „Erin“ savnes i en maaned med 72 mennesker ombord.

Skinnebrud foraarsagede en jernbaneulykke ved Michigansøen, hvorved 3 personer omkom, og mange kom tilskade.

En gasekspllosion har nylig fundet sted i Columbus i Ohio; 6 mennesker dræbtes paa stedet, og mange saaredes.

En tjenestepige i Virginia har givet en familie paa 8 personer gift; de fleste er døde.

En dynamitpatron sprang for tidlig under jernbanearbejdet i Pennsylvanien. 5 arbejdere dræbtes, et snes stykker lemlæstedes.

Kirketaarnet i Montagne (Dep. du nord) styrtede forleden sammen, ødelagde flere huse og begravede 4 personer.

En **skandinavisk fiskerkoloni** er grundet ved Sunders paa Britisk-Columbias kyst. Man driver fiskeri af Black-Cod paa 3—7 eng. miles afstand fra land. Fiskerleiet har taget navnet „Lundberg“.

135 fiskefartøier er i den sidste tid solgte i Yarmouth, og de fleste har dermed stiftet hjemsted. Adskillige er indkjøbte til Norge for en meget billig pris.

Under **branden** af et stort kornmagasin i Baltimore blev engelsk damper „Sacrabasso“ antændt, og 3 mand omkom.

Grundet paa **kobberringens** fallit og de dermed sammenhængende bedragerier er det selskab opløst, som havde paataget sig anlæg af en kanal tvert-gjennem landtangen ved Korinth.

Sidste efterretninger.

Sultanen af **Zanzibar** er død, hvorimod Brasiliens førsteminister Fonseca, der efter et attentat erklæredes for halvt eller helt død, endnu er levende.

Skjønt det **hollandske** ministerium havde erklæret at ville gaa af, hvis en af ministrene maatte vige, sker dette dog ikke, saa enten kommer koloniminister Keuchenius, der allerede har forlangt sin afsked, til at gaa af alene, eller kongen negter ham afsked.

Det i anledning af **Parnell-affæren** nedsatte udvalg har frifundet Parnell for at staa i ledtog med det irske omveltningparti.

Til behandling af **arbejdersagen** har keiser Wilhelm sammenkaldt og selv aabnet statsraadet.

Blandinger.

Sæl- og hvalkjød var i middelalderen en herreret i England. I 1450 betaltes der i London for 50 kg. marsvinkjød det samme som for 12 lakse, og ved en fest, der gaves i 1466 i anledning af erkebispen af Yorks installation, serveredes med 12 marsvin og sælhunde. Om kong Sigurd Josalafars hofkok heder det, at han en juleaften, da kongen bad om noget kjødmad, lod sætte frem en nise. (Finmarksp.)

Hver ting har sin værd. Man ødsler unødigt med staalpenne. Pennen bliver ubrugbar paa et par dages tid og kastes skaanselløst bort. Og dog kan man med den største lethed ikke blot rense pennen, men ogsaa gjengive den dens tabte spænsthed, naar man holder den et halvt minuts tid i en lys- eller glasflamme og saa dypper den i et glas vand.

Uregelmæssigheder ved bladets tilstilling bedes uopholdelig meldte til ekspeditionen, Akersveien 4.